

СОЦІАЛЬНА І ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА

Бакуменко Валерій Данилович,

*д. держ. упр., проф., професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка,
м. Харків
ORCID 0000-0001-7292-637X;*

Попов Сергій Афанасійович,

*д. держ. упр., проф., завідувач кафедри гуманітарних та соціально-політичних наук,
Одеський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Одеса,
ORCID 0000-0002-0729-9581;*

Вошко Інна Василівна,

*магістр публічного управління та адміністрування, директор комунального некомерційного
підприємства "Центр первинної медико-санітарної допомоги"
Новоград-Волинської міської ради, Житомирська обл.,
м. Новоград-Волинський
ORCID 0000-0002-4939-4018*

УДК 320.27.555

doi: 10.34213/ap.21.01.17

МЕДИЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Систематизовано описано медичну політику держави як об'єкт публічного управління та адміністрування, його функцію щодо належного забезпечення збереження, функціонування і розвитку вітчизняного суспільства. Ця функція реалізується через загальний механізм управління політикою держави у просторі країни (галузі). Він є універсальним для всіх видів політики, зокрема медичної. Цей механізм поєднує нормативно-правові засади, державний і недержавний механізми. Провідним є державний механізм, який включає механізм державного управління: утворений суб'єктами виконавчої влади, їх повноваженнями, методологією, участю громадськості шляхом соціального діалогу, іншим.

Ключові слова: політика; політика держави; публічна політика; механізм; публічне управління та адміністрування; громадськість; методологія; діалог; суб'єкт.

Постановка проблеми. Державна (публічна) політика (далі – Політика) загалом і, медична політика (далі – МП), реформа і соціальні нововведення в системі охорони здоров'я (далі – СОЗ) зокрема є цілеспрямованим способом еволюції суспільства, забезпечення його збереження, функціонування і розвитку; невід'ємною функцією і завданням держави, публічного управління та адміністрування (далі – ПУА) (ст. 1 закону України (далі – ЗУ) [1]); відповідним напрямом теорії і методології у галузі знань ПУА [2–4].

Протягом незалежності України МП актуалізована низкою політико-правових рішень (далі – ППР) Верховної Ради України (далі – ВРУ), Президента України (далі – ПУ), Кабінету Міністрів України (далі – КМУ). Зокрема, укази ПУ наголосили на її першорядності і невідкладності [5, 6]. Проте, практика свідчить про стриману успішність втілення МП, обумовлену, зокрема недосконаlostями механізму формування і реалізації (далі – здійснення) Політики, у т. ч. відповідних механізмів державного управління (далі – МДУ). Їх стратегічна спроможність останнім часом посилена [7], зокрема в аспекті МП.

© Бакуменко В. Д., Попов С. А., Вошко І. В., 2021

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти Політики розглядають В. Абрамов, Є. Гордієнко, В. Карлова, О. Жадан, Д. Клиновий, ін. [8, с. 138–141]; О. Чальцева [9], Ю. Ковбасюк, К. Ващенко, Ю. Сурмін та ін. [10], В. Бакуменко, С. Попов, І. Вошко [11]; С. Бондар, В. Горник, С. Кравченко та ін. [12]. МП досліджують Т. Авраменко, М. Білинська, Я. Радиш та ін. [13]; В. Співак [14], Н. Ткачова [15; 16], В. Лехан, Л. Крячкова, М. Заярський [17], Ю. Сенюк, З. Надюк [18]. Їх праці цінні для поглибленого дослідження МП як об'єкта ПУА.

Мета статті полягає у формуванні систематизованих теоретико-прикладних засад про медичну політику держави, як об'єкта ПУА: тобто, про механізм здійснення МП, що актуально для сьогодення. У дослідженні опрацьовано основні нормативно-правові засади здійснення політики держави. Використано методи аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації і моделювання.

Виклад основного матеріалу. Розгляд МП як об'єкта ПУА дозволяє сформулювати уявлення про реалізацію його функції через відповідний механізм і процес щодо формування і виконання цієї політики. Остання є найвагомішою складовою щодо належного забезпечення збереження, функціонування і розвитку вітчизняного суспільства. Базові засади механізму здійснення МП визначають основні нормативно-правові акти: Конституція України (далі – Конституція), ЗУ, постанови (розпорядження) КМУ (далі – П(Р)КМУ) (табл. 1). Їх вивчення свідчить, що цей механізм за часів незалежності України формувався непослідовно (табл. 1), що, безумовно, вплинуло на його досконалість. Так, Концепція розвитку охорони здоров'я [21], програма розвитку первинної медичної допомоги [25] випередили унормування базових засад Політики [27]: її принципів, напрямів, видів і сфер, повноваження ключових суб'єктів.

Таблиця 1

Базові засади механізму управління медичною політикою держави в Україні

<i>Дата і чинність</i>	<i>Нормативно-правовий акт</i>	<i>Характеристика засад</i>
19.12.1992, чинний	ЗУ “Основи законодавства про охорону здоров'я” [19]	Основи медичної політики держави
28.06.1996, чинний	Конституція України [20]	Основні суб'єкти політики держави і їх повноваження
07.2000, чинний	УПУ “Концепція розвитку охорони здоров'я населення України” [21]	Основи політики держави щодо розвитку СОЗ
18.03.2004, чинний	ЗУ “Про державні цільові програми” [22]	Засади розробки, затвердження та виконання державних цільових програм
31.01.2007, чинний	П(Р)КМУ “Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм” [23]	Основи Порядку розробки і виконання державних цільових програм
18.07.2007, чинний	П(Р)КМУ “Про затвердження Регламенту КМУ” [24]	Засади механізму здійснення Політики
22.01.2010, чинний	ЗУ “Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку ПМСД на засадах сімейної медицини на період до 2011 року” [25]	Зміст загальнодержавної програми
07.10.2010, скасовано	ЗУ “Про КМУ” [26]	Засади механізму здійснення Політики
01.08.2010, чинний	ЗУ “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” [27]	Основні принципи, пріоритети, види і сфери Політики
07.08.2011, скасовано	ЗУ “Про порядок проведення реформування СОЗ у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві” [28]	Засади реформування СОЗ
27.02.2014, чинний	ЗУ “Про КМУ” [29]	Засади механізму здійснення Політики

Також з'ясовано, що механізм МП і її політичний процес [12] підпорядковані загальному (єдиному) механізму управління Політикою (далі – МУП) в Україні (галузі), зокрема в медичній галузі [30; 31, с. 71–75] (рис. 1). Умовами застосування МУП є такі: Політика є довгостроковою і масштабною у просторі країни (галузі); здійснюється органами публічної влади з відповідною координацією їх дій; є потреба у державній підтримці і ресурсному забезпеченні, у т. ч. фінансуванні з бюджетів всіх рівнів [23]. МУП (у складі державного і недержавного механізмів) забезпечує належне здійснення політичного процесу (рис. 1).

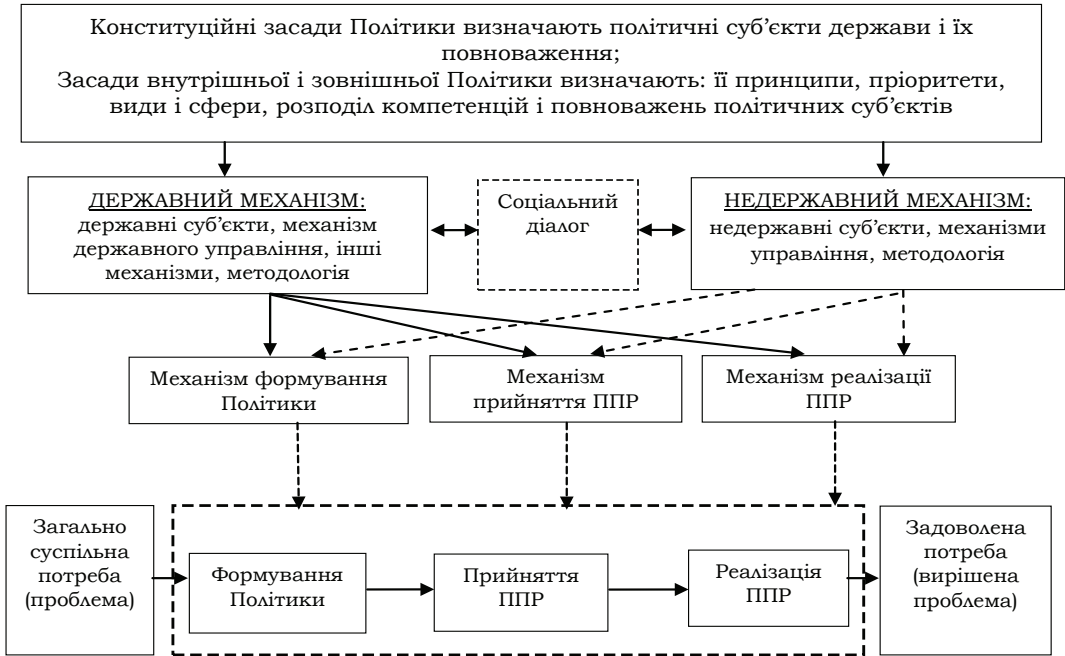

Рис. 1. Складові механізми управління політикою в країні (галузі)

Він поєднує: суб'єкти державного і недержавного секторів (політичних суб'єктів публічної влади і громадськості; державні, комунальні і приватні організації, задіяні до політичного процесу); механізми, в т. ч. МДУ (у складі державного механізму), і відповідні методології. Структура МУП: заснована на Конституційних засадах і засадах внутрішньої й зовнішньої Політики; співвідноситься з етапами політичного процесу; відповідно розподіляється на механізми формування Політики, прийняття ППР (далі – ППР) і його реалізації. Кожний із цих механізмів поєднує державні і недержавні механізми. Конституція визначила основних суб'єктів Політики в державному секторі (ВРУ, ПУ, КМУ і Раду Національного банку України) і їх повноваження. На ВРУ покладено законодавче закріплення засад Політики і затвердження загальнодержавних програм (далі – Програми). КМУ забезпечує здійснення внутрішньої і зовнішньої Політики шляхом програмування.

Конституційні засади розкривають засади внутрішньої і зовнішньої Політики (ЗУ [27]), якими є: її принципи і пріоритети, види і сфери, повноваження. Визначення і реалізація цих засад забезпечується тісною взаємодією і координацією зусиль ВРУ, ПУ і виконавчої влади (КМУ, міністерств, центральних і місцевих органів виконавчої влади (далі – ОВВ): ст. 12 ЗУ [27]. Ця стаття

розмежовує повноваження зазначених суб'єктів щодо здійснення Політики. Повноваження КМУ в основному зосереджено на:

- внутрішній Політиці (зокрема, в гуманітарній сфері, а також в охороні здоров'я);
- забезпеченні її здійснення на визначених законом засадах; розробці проектів законів, інших нормативно-правових актів у відповідній сфері;
- проведенні їх експертизи щодо відповідності засадам, визначених Конституцією і ЗУ [29];
- здійсненні координації дій центральних ОВВ і їх спрямуванні на забезпечення реалізації засад Політики у відповідних сферах суспільного і державного життя (ст. 21 П(Р)КМУ [24]);
- розробці і внесенні на розгляд ВРУ проектів Програм у різних сферах внутрішньої політики (ст. 30 ЗУ [29]).

Участь громадськості в політичному процесі забезпечує КМУ (статті 2, 3, 20 ЗУ [29]) шляхом соціального діалогу на національному рівні (рис. 1, 2). КМУ також проводить консультації з іншими сторонами діалогу, зокрема з науковцями і фахівцями. Програми визначені основним інструментом реалізації МП [20; 27; 19]. Безпосередньо розробка проектів ППР покладається на “профільне” міністерство: відповідно до його компетенції. Проте, нині деякі міністерства застосовують методи державного стратегічного менеджменту.

Механізм формування Політики і відповідний етап політичного процесу (рис. 1, 2; табл. 1) засновані на чинних організаційних, правових, методологічних та інших засадах [20; 27; 29; 22–24].

Рис. 2. Основні складові механізму формування Політики в Україні

У сфері охорони здоров'я формування і реалізація Політики покладено на Міністерство охорони здоров'я (далі – МОЗ). Положення про МОЗ

його першим завданням визначає (П(Р)КМУ статті 3, 4, 6 [32]): формування і реалізацію МП, визначення її перспектив і пріоритетів; розробку проектів відповідних ППР; залучення до їх розробки і виконання представників ОБВ, підприємств і організацій, вчених, суб'єктів громадськості. Зазначене вище підкреслює ключову роль МДУ. Він створений відповідними ОБВ, їх завданнями, компетенціями, повноваженнями, положеннями, регламентами, правилами, нормами, методологією (порядком) здійснення Політики (статті 2, 19, 20 ЗУ [29]).

Методологія політичного процесу (рис. 1, табл. 1) визначена нормативно-правовими засадами: ст. 20 ЗУ [29] відносить до основних повноважень КМУ забезпечення розробки і виконання Програм; ст. 58 П(Р) КМУ [24]) зазначає, що Програма розробляється і подається на розгляд КМУ відповідно до вимог ЗУ “Про державні цільові програми” [22] (його ст. 5 визначає основні стадії розробки і виконання Програми); П(Р) КМУ [28] визначає Порядок розробки і виконання Програм.

Методологія (порядок [25]) підготовчої стадії етапу формування Політики (табл. 2), зокрема у сфері охорони здоров'я, заснована на розробці МОЗ проекту Концепції Програми і її схваленні КМУ. Розробка проекту передбачає: визначення проблеми, аналіз причин її виникнення і необхідність її розв'язання методом програмування; формулювання мети Програми, визначення її оптимального варіанту шляхом порівняння можливих варіантів; опрацювання шляхів і способів розв'язання проблеми; характеристику очікуваних результатів, визначення ефективності Програми; оцінку необхідних ресурсів.

Таблиця 2

Етапи політичного процесу

Формування		Прийняття рішення	Реалізація
Підготовка	Розробка		
<p>Ініціювання Програми включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розробку проекту Концепції, його публікацію в офіційних ЗМІ, розміщення на веб-сайті ініціатора; – обговорення проекту Концепції на колегії (конференціях, нарадах); – погодження проекту з відповідними ОБВ; – подача проекту на розгляд КМУ; – схвалення проекту Концепції; – визначення державних замовників, керівника Програми, строків розробки і подачі на розгляд КМУ 	<p>Розробка проекту Програми включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обґрунтування мети програми; шляхів і способів розв'язання проблеми; завдань і заходів; очікуваних результатів, ефективність Програми; – обсяги і джерела фінансування; – державну експертизу проекту Програми щодо її відповідності вимогам законодавчих актів; – стратегічну екологічну експертизу за необхідності; – доопрацювання і погодження проекту Програми 	<ul style="list-style-type: none"> – проект Програми з відповідними супровідними документами і проектом постанови КМУ подається на його затвердження; – схвалений КМУ проект Програми з відповідними супровідними документами і проектом ЗУ про її затвердження подається до ВРУ 	<ul style="list-style-type: none"> – визначення виконавців програми; – сповіщення держслужби зайнятості про нові робочі місця; – держзамовник виконує моніторинг виконання завдань і заходів Програми; – подає фінансову звітність; інформує про хід виконання Програми на своєму веб-сайті; визначає обсяг фінансових витратків на завдань і заходів; – держзамовник аналізує і комплексно оцінює результати виконання завдань і заходів Програми, використання коштів, щорічно звітує про її виконання; – аналіз звітів про виконання Програми визначеними ОБВ, їх звітування перед КМУ; – публікація заключного звіту держзамовником про результати виконання Програми

Механізм прийняття Програми передбачає таке:

– МОЗ організовує обов'язкові експертизи проекту; процес доопрацювання і погодження проекту Програми здійснюється аналогічно порядку, що попередньо розглянуто для проекту Концепції Програми (табл. 2);

– проект Програми (разом з супровідними документами і проектом постанови КМУ) МОЗ подає до КМУ.

Етап реалізації визначає порядок організації виконання завдань і заходів Програми, який представлено в табл. 2. У разі необхідності МОЗ може створити координаційну раду – координаційно-дорадчий орган. До його складу входять представники МОЗ, заінтересовані ОВВ, установ і організацій, які є учасниками виконання Програми.

Висновки. Отже, з'ясовано, що медична політика держави, як об'єкт публічного управління та адміністрування, є однією із найвагоміших його функцій. Її реалізація є складовою у належному забезпеченні збереження, функціонування і розвитку вітчизняного суспільства. Ця функція реалізується через нормативно-правове унормування загально державного механізму управління політикою держави в країні (галузі).

Цей механізм заснований на Конституційних і нормативно-правових засадах, недержавному і державному механізмах (табл. 1; рис. 1, 2). У складі останнього домінує механізм державного управління і політичний процес. Структура механізму управління політикою співвідноситься з етапами політичного процесу; відповідно розподіляється на механізми формування політики, прийняття політико-правового рішення і його реалізації. Кожен із цих механізмів поєднує державні і недержавні механізми. Головними суб'єктами здійснення політики держави є Верховна Рада України (затверджує законом загально державні програми), Кабінет Міністрів України (затверджує Концепції цих програм) і “профільні” міністерства: безпосередньо розробляють і реалізують програми, зокрема з охорони здоров'я.

Механізм управління політикою утворений нормативно-правовими засадами (табл. 1) і включає: основних суб'єктів і їх повноваження (визначені Конституцією України); принципи, пріоритети, види і сфери політик, компетенції і повноваження її основних суб'єктів (визначені засадами внутрішньої і зовнішньої політики); завдання, компетенції, повноваження (Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади), регламент, положення, методологію, порядок, ін. засади щодо політичного процесу (табл. 2).

Теперішнє здійснення медичної політики засновано на методах державного програмування. Аналіз чинних програм у медичній галузі свідчить про наявність деяких недосконалостей. Нині утверджується використання виконавчою владою методів державного стратегічного менеджменту. Зазначені аспекти є доцільними для подальших досліджень

Список використаних джерел

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
2. Попов С. А. Інноваційний розвиток системи органів публічної влади: стратегічний підхід : монографія. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 386 с.
3. Експертна аналітика державного управління: аспекти інноватики, самоорганізації : монографія / В. Д. Бакуменко, М. М. Іжа, М. П. Попов та ін. ; за заг. ред. В. Д. Бакуменка, М. М. Іжи, С. А. Попова. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 220 с.
4. Кравченко С. О. Державно-управлінські реформи: теоретико-методологічне обґрунтування та напрями впровадження : монографія. Київ : НАДУ, 2008. 296 с.

5. Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020” : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
6. Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави : Указ Президента України від 08.11.2019 р. № 837. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019> (дата звернення: 18.03.2021).
7. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 р. № 474-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
8. Публічне управління : термінологічне слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петрос та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петрос. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
9. Чальцева О. Концепт “публичная политика”: трудности определения. *Грані: політологія*. 2014. № 3 (107), березень. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268617281.pdf> (дата звернення: 18.03.2021).
10. Державна політика: підручник / ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін. Київ : НАДУ, 2014. 448 с.
11. Бакуменко В., Попов С., Вошко І. Публічна політика як предмет практичної діяльності суб'єктів публічної влади. *Державне будівництво*. 2020. № 2. URL: <http://db.journal.kharkiv.ua/index.php/db/article/view/106/100> (дата звернення: 18.03.2021).
12. Політика в публічному управлінні : навч. посіб. / І. С. Бондар, В. Г. Горник, С. О. Кравченко та ін. Київ : Ліра-К, 2016. 161 с.
13. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. монографія : у 2 ч. / кол. авт. ; упоряд. проф. Я. Ф. Радиш ; передм. та заг. ред. проф. М. М. Білинської, проф. Я. Ф. Радиша. Київ : НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с.
14. Співак М. В. Державна політика здоров'язбереження: світовий досвід і Україна : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Логос, 2016. 536 с.
15. Ткачова Н. Напрями реформування державної політики в сфері охорони здоров'я. *Інвестиції: практика і досвід*. 2018. № 8 (Державне управління). URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2018/19.pdf (дата звернення: 18.03.2021).
16. Ткачова Н. Особливості державної політики забезпечення національної безпеки в сфері охорони здоров'я. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. URL: http://www.du.nauka.com.ua/pdf/2_2018/6.pdf (дата звернення: 18.03.2021).
17. Лехан В. М., Крячкова Л. В., Заярський М. І. Аналіз реформ охорони здоров'я в Україні: від здобуття незалежності до сучасності. *Україна. Здоров'я нації*. 2018. № 4 (52). С. 5–11.
18. Сенюк Ю. І., Надюк З. О. Сучасна державна політика у сфері охорони здоров'я: аналіз реформування системи. *Право та державне управління*. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2020/34.pdf (дата звернення: 18.03.2021).
19. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
20. Конституція України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
21. Концепція розвитку охорони здоров'я населення України : Указ Президента України від 07.12.2000 р. № 1313/2000. URL: https://ips.ligazakon.net/document/U1313_00?an=12 (дата звернення: 18.03.2021).
22. Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
23. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : Постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
24. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2007 р. № 950. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
25. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 р. : Закон України від 22.01.2010 р. № 1841-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-17#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
26. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 07.10.2010 р. № 2591-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2591-17#Text> (дата звернення: 18.03.2021).

27. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.08.2010 р. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення: 18.03.2021).
28. Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві : Закон України від 07.08.2011 р. № 3612-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3612-17#top> (дата звернення: 18.03.2021).
29. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
30. Попов С., Присяжнюк І. Техногенно-екологічна безпека і надзвичайні ситуації: механізми координації та взаємодії. *Актуальні проблеми державного управління*. 2020. Вип. 1 (81). С. 75–81.
31. Попов С. А., Вошко І. В. Механізми здійснення публічної політики в Україні: аспект надання первинної медичної допомоги : монографія / за. заг. ред. С. А. Попова. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2021. 125 с.
32. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.03.2021).

Bakumenko V. D.,

Doctor of Public Administration, Professor, Professor of Organization of Production, Business and Management Department, Kharkiv National Technical University of Rural Development farm named after Petro Vasylenko, Kharkiv
ORCID 0000-0001-7292-637X;

Popov S. A.,

Doctor of Public Administration, Professor, Head of Humanities and Socio-Political Sciences Department, ORI NAPA, Odessa
ORCID 0000-0002-0729-9581;

Voshko I. B.,

Master in Public Management and Administration, director of the municipal non-profit enterprise "Center of Primary Health Care" Novograd-Volyn City Council, Zhytomyr region, Novograd-Volynskyi
ORCID 0000-0002-4939-4018

MEDICAL POLICY OF THE STATE AS AN OBJECT OF PUBLIC ADMINISTRATION

The medical policy of the State, as an object of public management and administration, as one of the important functions of the State regarding the proper maintenance, functioning and development of the Ukrainian society is considered. This function is realized through normative and legal regulation of the complex State mechanism of State policy management in the country (medical sector). This mechanism is universal for the implementation of all types of policies, based on constitutional and regulatory principles, non-State and State mechanisms. The latter is dominated by the mechanism of public administration and the political process. The structure of the policy management mechanism is correlated with the stages of the political process; accordingly divided into mechanisms for policy formation, political and legal decision-making and policy implementation. Each of these mechanisms combines State and non-State mechanisms. The main subjects of State policy are the Verkhovna Rada of Ukraine (approves State programs), the Cabinet of Ministers of Ukraine (approves the Concepts of these programs) and sectoral ministries: directly develop and implement programs, including health care programs. The policy management mechanism is formed by regulatory principles and includes: main subjects and their authority (defined by the Constitution of Ukraine); principles, priorities, types and spheres of policies, competencies and powers of its main subjects (determined by the principles of domestic and foreign policy); tasks, competencies, authorities (of the Cabinet of Ministers of Ukraine, central executive bodies), regulations, provisions, methodology, procedure, other principles of the political process. Analysis of the program for the development of primary health care shows the presence of shortcomings. At present, the use of State strategic management methods by executive bodies is approved. These methods are appropriate and require further research.

Key words: politics; State policy; public policy; mechanism; public administration; public; methodology; dialogue; subject.

References

1. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10/12/2015 r. № 889-VIII. (2016). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, № 4, art. 43.*
2. Popov, S.A. (2017). Innovatsiinyi rozvytok systemy orhaniv publichnoi vlady: stratehichnyi pidkhid. Odesa: ORIDU NADU [in Ukrainian].
3. Bakumenko, V.D., Izha, M.M., Popov, M.P. et al. (2020). Ekspertna analytyka derzhavnoho upravlinnia: aspekty innovatyky, samoorhanizatsii. V.D. Bakumenko, M.M. Izha, S.A. Popov (Eds.). Odesa: ORIDU NADU [in Ukrainian].
4. Kravchenko, S.O. (2008). Derzhavno-upravlinski reformy: teoretyko-metodolohichne obgruntuvannia ta napriamy vprovadzhenia. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
5. Pro Stratehiiu staloho rozvytku "Ukraina – 2020": Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.01.2015 r. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>.
6. Pro nevidkladni zakhody z provedennia reform ta zmitsnennia derzhavy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 08.11.2019 r. № 837. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019>.
7. Deiaki pytannia reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.06.2016 r. № 474-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text>.
8. Kuibida, V.S., Bilynska, M.M., Petroie, O.M. et al. (2018). Publichne upravlinnia. V.S. Kuibida, M.M. Bilynska, O.M. Petroie (Eds.). Kyiv: NADU [in Ukrainian].
9. Chaltseva, O. (2014). Kontsept "publychnaia polityka": trudnosti opredelenia. *Hrani: politolohiia, 3 (107), berezen*. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268617281.pdf> [in Ukrainian].
10. Derzhavna polityka. (2014). Yu.V. Kovbasiuk, K.O. Vashchenko, Yu.P. Surmin et al. (Eds.). Kyiv: NADU [in Ukrainian].
11. Bakumenko, V., Popov, S., Voshko, I. (2020). Publichna polityka yak predmet praktychnoi diialnosti subiektiv publichnoi vlady. *Derzhavne budivnytstvo, 2*. URL: <http://db.journal.kharkiv.ua/index.php/db/article/view/106/100> [in Ukrainian].
12. Bondar, I.S., Hornyk, V.H., Kravchenko, S.O., Kravchenko, V.V. (2016). Polityka v publichnomu upravlinni. Kyiv: Lira-K [in Ukrainian].
13. Derzhavna polityka u sferi okhorony zdorovia. (Parts 1-2); Part. 2. (2013). Ya.F. Radysh (Ed). Kyiv: NADU [in Ukrainian].
14. Spivak, M.V. (2016). Derzhavna polityka zdoroviazberezhennia: svitovyi dosvid i Ukraina. Kyiv: In-t derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy, Lohos [in Ukrainian].
15. Tkachova, N. (2018). Napriamy reformuvannia derzhavnoi polityky v sferi okhorony zdorovia. *Investytsii: praktyka i dosvid, 8 (Derzhavne upravlinnia)*. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2018/19.pdf [in Ukrainian].
16. Tkachova, N. (2018). Osoblyvosti derzhavnoi polityky zabezpechennia natsionalnoi bezpeky v sferi okhorony zdorovia. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/6.pdf [in Ukrainian].
17. Lekhan, V.M., Kriachkova, L.V., Zaiarskyi, M.I. (2018). Analiz reform okhorony zdorovia v Ukraini: vid zdobuttia nezalezhnosti do suchasnosti. *Ukraina. Zdorovia natsii, 4 (52), 5–11* [in Ukrainian].
18. Seniuk, Yu.I., Nadiuk, Z.O. (2020). Suchasna derzhavna polityka u sferi okhorony zdorovia: analiz reformuvannia systemy. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2020/34.pdf [in Ukrainian].
19. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia: Zakon Ukrainy vid 19.11.1992 r. № 2801-XII. (1992). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
20. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 r. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 30, art. 141. (1996). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
21. Kontseptsiia rozvytku okhorony zdorovia naselennia Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 07.12.2000 r. № 1313/2000. (2000). URL: https://ips.ligazakon.net/document/U1313_00?an=12.
22. Pro derzhavni tsilovi prohramy: Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 r. № 1621-IV. (2004). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>.
23. Pro zatverdzhennia Poriadku rozroblennia ta vykonannia derzhavnykh tsilovykh prohram: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31.01.2007 r. № 106. (2007). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text>.
24. Pro zatverdzhennia Rehlamentu Kabinetu Ministriv Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.08.2007 r. № 950. (2007). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text>.

25. Pro zatverdzhennia Zahalnodержavnoi prohramy rozvytku pervynnoi medyko-sanitarnoi dopomohy na zasadakh simeinoi medytsyny na period do 2011 roku: Zakon Ukrainy vid 22.01.2010 r. № 1841-VI. (2010). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-17#Text>.

26. Pro Kabinet Ministriv Ukrain : Zakon Ukrainy vid 07.10.2010 r. № 2591-VI. (2010). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2591-17#Text>.

27. Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky: Zakon Ukrainy vid 01.08.2010 r. № 2411-VI. (2010). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>.

28. Pro poriadok provedennia reformuvannia systemy okhorony zdorovia u Vinnytskii, Dnipropetrovskii, Donetskii oblastiakh ta misti Kyievi: Zakon Ukrainy vid 07.08.2011 r. № 3612-VI. (2011). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3612-17#top>.

29. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 27.02. 2014 r. № 794-VII. (2014). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 13, art. 222.*

30. Popov, S., Prysiazhniuk, I. (2020). Tekhnohenno-ekolohichna bezpeka i nadzvychaini situatsii: mekhanizmy koordynatsii ta vzaiemodii. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia, issue 1 (81), 75–81* [in Ukrainian].

31. Popov, S.A., Voshko, I.V. (2021). Mekhanizmy zdiisnennia publichnoi polityky v Ukraini: aspekt nadannia pervynnoi medychnoi dopomohy. S.A. Popov (Ed.). Odesa: ORIDU NADU [in Ukrainian].

32. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.03.2015 r. № 267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF#Text>.

Надійшла до редколегії 19.03.2021 р.